

Капустинська В.В., магістрант,
I курсу, гр. ФБСМ-10, ФБСО
Литвинчук І.В, к.е.н., доц.

Державний університет «Житомирська політехніка»

ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Фінансова інклюзія відіграє важливу роль у забезпеченні економічної стабільності та соціальної згуртованості, особливо в умовах воєнного часу. Війни та конфлікти створюють серйозні виклики для банківського сектору та фінансових інститутів, що ускладнює доступ до фінансових послуг для значної частини населення.

Фінансова інклюзія означає надання доступу до фінансових продуктів і послуг для всіх верств населення, незалежно від їхнього соціального, економічного статусу чи географічного розташування. Це включає доступ до банківських рахунків, кредитів, страхування, інвестиційних можливостей та інших фінансових інструментів. Основною метою є створення умов, за яких усі люди, особливо малозабезпечені верстви населення, мають можливість користуватися фінансовими послугами для покращення свого добробуту.

Національний банк України трактує поняття «фінансова інклюзія», як створення умов для залучення всіх верств населення й бізнесу до користування фінансовими послугами, котрі доступні за ціною, офіційно врегульовані й відповідають потребам населення, з метою стимулювання економічного зростання країни та зменшення соціальної нерівності [1].

Під час війни банківська сфера стикається з численними перешкодами, що ускладнюють надання фінансових послуг.

До основних викликів можна віднести:

- знищення інфраструктури (багато банківських відділень та банкоматів можуть бути зруйновані під час бойових дій, що обмежує фізичний доступ населення до фінансових послуг);
- перебої в комунікаціях (відсутність доступу до інтернету та мобільного зв'язку ускладнює користування електронними банківськими послугами);
- зміна економічних умов (зростання інфляції, безробіття та нестабільність ринків призводять до зниження кредитоспроможності та загальної економічної активності населення);
- міграція та внутрішньо переміщені особи (через війну значна частина населення змушена переїжджати, що створює проблеми з отриманням доступу до банківських рахунків та інших фінансових ресурсів у нових місцях проживання).

На сьогодні існує значна кількість проблем, з якими стикаються вітчизняні банки в контексті фінансової інклюзії.

Однією з основних проблем є недостатня розповсюдженість банківських послуг в сільських районах. Велика частина сільського населення залишається поза межами фінансового сектору через відсутність банків та банкоматів/терміналів у віддалених районах. Це ускладнює ведення підприємницької діяльності та збереження грошей для селян, що призводить до їхньої фінансової вразливості.

Ще однією проблемою є недостатня фінансова грамотність серед населення. Багато громадян не розуміють умови використання фінансових послуг, не вміють планувати свої фінанси та визначати оптимальні стратегії вкладень. Це призводить до недовіри до банків та відмови від використання їхніх послуг.

Та чи не однією з найбільших проблем сьогодення в Україні є те, що з кожним днем людей з інвалідністю стає все більше. Без нормального доступу до освіти, ринку праці та послуг, ці люди відділяються від суспільства [2]. Вітчизняним банкам потрібно значною мірою звертати увагу на дану проблему та шукати можливі шляхи адаптації під дані умови.

Одним із нововведень, яке планує здійснити вітчизняний уряд є створення нового виду банку – банк фінансової інклюзії, що значною мірою може підвищити рівень банківської інклюзії. Їхня мета полягає в забезпеченні доступу до фінансових послуг для соціально вразливих груп населення та мікропідприємств, особливо в районах, наближених до зони бойових дій, на звільнених територіях і у важкодоступних регіонах. Це стане частиною державної стратегії підтримки фінансової інклюзії, що є вкрай важливим у нинішніх складних умовах [3].

До заходів, які дозволять збільшити рівень фінансової інклюзії в банках можна віднести:

- розвиток мобільних банківських додатків; створення спеціальних програм для молоді (інвестування в фінансову грамотність та розвиток фінансових навичок серед молоді є ключовим аспектом);

Секція 5. Проблеми теорії та практики державних фінансів

— підтримка малого бізнесу (банки можуть надавати спеціальні кредитні програми, консультації та іншу підтримку для бізнесу, що стимулюватиме економічний розвиток та підвищити фінансову інклюзію серед підприємців);

— розробка спеціальних продуктів для малозабезпечених шарів населення (банки можуть розробляти спеціальні фінансові продукти, які враховують потреби малозабезпечених верств населення, наприклад, програми збереження);

— зменшення бюрократичних бар'єрів.

У банківському обслуговуванні найважливіше - це забезпечення доступності та людяності сервісу.

Фінансова інклюзія в банківській сфері під час воєнного часу є критично важливою для забезпечення стабільності та підтримки населення. Банківські інституції, уряди та міжнародні організації повинні продовжувати впроваджувати інноваційні рішення для забезпечення доступу до фінансових послуг, адаптуючи свої підходи до умов війни. Водночас необхідно враховувати можливі ризики, пов'язані з кібербезпекою та економічною нестабільністю, і впроваджувати стратегії для їхнього подолання.

Література:

1. Фінансова інклюзія / Національний банк України. URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=3961976&cat_id=3115908

2. На шляху до безбар'єрності: що кожен бізнес має знати про інклюзивність та чому це важливо. Асоціація ритейлерів України – The profile association of retail market players. URL: <https://rau.ua/novyni/biznes-maie-znati-pro-inkluzivnist/>

3. У Верховній Раді зареєстрували законопроект про запровадження банків фінансової інклюзії. *L&M Finance Group*. URL: <https://lmfgr.com/tpost/kynvb0kcn1-u-verhovni-rad-zarestruvali-zakonoproekt>.